

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cur ossa fracta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

quod est pauire. Syriace est כרדיא quod loriam, peribolum significat.

V. 17. Baiulans sibi crucem, *קריבין אורט*, noster legit *אורט*.

De Golgatha apud Mattheum dictum est.

V. 19. Titulum Syrus vocat, *כרדיא* luchia, tabulam.

V. 24. Cuius sit. Græcus *εστυ* Plal. 21. 19.

QVÆSTIO II.

Quid tunica inconsutilis?

§. 1. **D**E eâ etiam abunde alibi dictum. Cyprianus, Alexander, Athanas. Ecclesiam dixerunt. De unitate Ecclesie Cyprianus p. 254. Hoc unitatis sacramentum, hoc vinculi cœcordie inseparabiliter coherentis ostenditur; quando in Evangelio tunica Domini Iesu Christi non diuiditur omnino, nec scinditur. Sed forticibus de veste Christi, quis ipsa potius indueret, integra vestis accipitur, & incorrupta atque in diuidua tunica possidet. Et. Unitatem illa portabat de superiore parte veniente.

Augustinus eodem modo. Caluinus affingit nos Ecclesiam fingere sine Scriptura, cum non modo cum Scriptura, sed etiam cum sensu, & interpretatione Scripturæ vera, eam formemus.

VERSUS 21.

Deinde dicit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

VERSUS 27.

Quomodo Ioannes recepit matrem Domini in sua?

§. 1. **C**Aluinus Apostolos suas habuisse familias contendit; nam dicitur *eis tradita*. Syrus dicit: *Ad se*. Constat id falsum fuisse; nam *tradita*, Ierosolymis Ioannes non habebat, ea significatione, quam solum probat Caluinus. Sed erat siue apud hospitem notum, & discipulum, siue in conducto, quo in loco & matri Domini habitationem curabat, eique seruibat. Ita Augustinus, & refutarunt Caluinum etiam ipsi sectarii, inter quos Bullingerus. [Sed in qua lita matrem Domini Ioannes accepit? Non utique prædia, quæ nulla propria possidebat, sed officia quæ propria dispensatione exequenda curabat.] Hæc ille ex Augustino.

VERSUS 31.

Iudæi ergo (quoniam Parasceue erat) ut non remanerent in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnus dies ille Sabbathi) rogauerunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur.

32. *Venerunt ergo milites: & primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo.*

QVÆSTIO I.

Cur ossa fracta?

§. 1. **D**Eponere eos qui cruci affixi essent ante noctem lex iniebat. Deut. 21. 22. de quare dictum eo loco. Ea tamen 2. Reg. 20. 9. Nō videtur obser-

uata. Nec id Romanos fecisse constat, ut patet ex Lipsio, & nostro Gretsero de cruce. Quocirca hoc in gratiam Sabbathi petunt, ne maneat in cruce corpora, fiatque Sabbatho ad ea viuentia forte concussus, & curioforum atque inimicorum, atque etiam amicorum, & religio Sabbathi magni impediretur. Frangitur crura postulant, ne effugere possint, aut si aufertentur, viuere. Ita enim comminabant omnia, ut vitæ spes nulla esset. Vide Plinium l. 11. c. 45. Verum de crucifragio consuli possunt auctores à me nominati.

VERSUS 34.

Sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiit sanguis & aqua.

QVÆSTIO I.

Quid sanguis & aqua?

§. 1. **C**Aluinus naturaliter aquam & sanguinem fluxisse commemorat. Hallucinat os ait esse quosdam, miraculum hic fingentes. Naturale est enim dum coagulat sanguis, amillo rubore fieri aquæ similem.

Notum est etiam membranâ quadam præcordiis vicinâ aquâ contineri. Verum ista minoris momenti sunt, quam ut mouere nos debeant. Constat sanguineo, bilioso, Melancholico, Phlegmatico humore venas viuentium impleri, eorum vero in sanguine effuso fieri aliquam paulatim separationem. At vero in sanguine cadauerum, non nisi longo spacio id fieri solet. Nam in vasis naturalibus etiam vitæ euacuat diu feruatur integra sanguinis natura: quo experientia quotidiana nos edocet: non igitur iam sanguinis in corpore Domini facta fuit coagulatio, imo cum illa separatio humorum quæ apparet in sanguine post venæ sectionem sit corruptio, non est tribuenda sanguini Domini ne quidem iacentis in sepulchro. Sed vitæ caro eius non sensit corruptionem, ita nec sanguis. De membranula quam Caluinus recenset, fabulam esse existimant, nusquam enim in corpore bene constituto talia reperta sunt. Ex latere autem Christi foras sanguis & aqua effluxerunt, ut videri oculis etiam possent.

§. 2. Cum vero Scriptura sanguinem & aquam nominet, non debet animus cuiusquam tam esse à veritate alienus, ut coagulatum sanguinem interpretetur, qui calore perderit. Non enim vocatur sanguis & aqua, sed sanies, aut corruptus sanguis, nec aqua, nisi omnia liquida aquam vocare placeat, nec ideo cur pituita, aut biliosa potius aqua appellari debeat, quam cætera quæ *mixta* sunt, ut oleum vinum, albugo & vitellus oui. Quod si sanguis proprie dictus & incorruptus fluxit, colorem ille, cæteraque sanguinis propria retinuit. Aquam igitur pari modo proprie dictam, non corruptam saniem accipere oportet. Mysterium vero ductum sacramentorum fluxus inde, omnes Patres, & multi sectarii consentunt, Baptismi, & Eucharistie.

§. 3. Nec Catholici reprehendi debent, quod in sacrificio aquam vino misceant. Nam quod hic Caluinus calumniatur, quod etiam Rudolphus Gualteri argumentatur, non ideo miscendum vino aquam quod in cruce de latere Domini fluxerit. Alioqui posse sine pane sacrificium peragi. Nullam vim consequentiam panis in cena vltima, non in cruce fuit. Nos alia causa nitimur, sed tamen nec hanc reicimus. Maximè hinc probant veteres veram aquam, qualis in baptismo, & verum sanguinem. Cyprianus seu auctor de passione p. 487. De latere tuo fons egreditur in vitam æternam proficiens; & de eadem consubstantialisque originis, dicitur.